

займає систематичне вивчення античних пам'яток, зокрема некрополів Золоте, Заморське, Фронтове та поселення Осовини у Східному Криму. Підсумком цих робіт стала кандидатська дисертація на тему «Некрополі сільського населення Європейського Боспору (II ст. до н. е.— IV ст. н. е.)», яку Валентина Миколаївна успішно захистила у 1976 р. Значним її внеском у вивчення історії Боспору є комплексне дослідження археологічних матеріалів, яким присвячена монографія «Некрополь Золотое (к этнокультурной истории Европейского Боспора)» (1983). Окрім цього вона є автором кількох колективних монографій, а також понад 80 наукових праць з різноманітної тематики.

В останні роки В. М. Корпусова приділяє значну увагу питанням основних ступенів розвитку стародавнього керамічного виробництва на Україні. Спільно з геохіміками та геологами нею було розроблено геохімічну методику вивчення стародавньої кераміки з метою її класифікації за центрами виробництва.

Колеги і друзі Валентини Миколаївни Корпусової щиро вітають її з ювілеєм і зичать міцного здоров'я і подальших творчих і наукових надбань.

ДО 60-РІЧЧЯ АНАТОЛІЯ ДМИТРОВИЧА ПРЯХІНА

Анатолій Дмитрович Пряхін, провідний російський археолог, народився 23 серпня 1939 р. в м. Єльці Липецької обл.

Шлях до археології почався для Анатолія Дмитровича на історико-філологічному факультеті Воронежського державного університету з участі у гуртку археології, яким керувала тоді Г. М. Москаленко — знаний археолог-славист.

Подією в житті майбутнього археолога стала практика на розкопках давнього Любеча, які здійснював академік Б. О. Рибаків. Серед студентів-практикантів 1958 р. в Любечі працювали В. І. Бідзіля, Г. О. Вознесенська, П. П. Толочко. Тому не дивно, що саме українське місто Любеч визначило науковий фах допитливого студента, спеціалізацію на вивченні слов'янської киево-руської археології упродовж років навчання.

А. Д. Пряхін пройшов усіма сходинками наукової кар'єри, починаючи зі скромної посади лаборанта кафедри історії СРСР дорядянського періоду у Воронежському університеті (1962 р.). З цим навчальним закладом Анатолій Дмитрович вже не розлучався ніколи. Він лише змінив напрямок наукового пошуку в бік вивчення археологічних культур бронзової доби на Сході Європи.

Вражає цілеспрямованість дослідника, його зосередженість у науковому поступі: 1966 р. — захист кандидатської дисертації «Історія Верхньої та Середньої Донщини у II — на початку I тис. до н. е.»; 1977 р. — захист докторської праці «Історія давніх скотарів II тис. до н. е. лісостепових районів Донщини, Поволжя та Південного Уралу (абашівська культурно-історична спільнота)». На той час вже вийшли друком чотири монографії та понад 50 інших друкованих праць. Такий темп наукового зростання гідний наслідування!

Кабінетні дослідження органічно поєднуються у Анатолія Дмитровича з високою розкопочною активністю у Доно-Волзькому ареалі на ключових пам'ятках абашівської та зрубної спільнот, інтенсивною видавничою діяльністю.

1976 р. А. Д. Пряхін очолив кафедру історії давнього світу та археології Воронежського університету й рішуче посилив археологічний вектор в її діяльності. Тепер це вже кафедра археології та історії давнього світу. З появою енергійного лідера пришвидшилося формування Воронежської археологічної школи. Кращі випускники кафедри науково зростали, захищали кандидатські, а з часом і докторські праці. Вони розвивають нині археологію не лише у Воронежі, а й в інших центрах Чорнозем'я — Липецьку, Пензі, Рязані, Тулі, Белгороді... Таким чином, краєзнавча коліса провінція перетворилася на потужний археологічний центр Росії. Заслуга Анатолія Дмитровича у такому перевтіленні є незаперечною.

Вершиною польових досліджень А. Д. Пряхіна стали багаторічні, упродовж 70—80-х рр., розкопки Мосолівського поселення зрубної спільноти на р. Бітюг у Воронежській обл., результати яких викладено у двотомному виданні (1993, 1995 рр.). Чекає публікації третій (аналітичний) том. Позитивна реакція рецензентів на це непересічне видання є найліпшим підтвердженням його актуальності.

Не зупиняючись на досягнутому, А. Д. Пряхін ініціює 1995 р. новий проект «Доно-Донецький регіон за доби бронзи», який уже п'ятий рік спільно втілюється кафедрою археології та історії давнього світу Воронежського університету та відділом археології енеоліту-бронзи ІА НАН України на базі Центрально-Донецької експедиції.

А. Д. Пряхін послідовний у обстоюванні своїх наукових ідей, позицій та концепцій. Постійно запрошуючи наукових опонентів до дискусій на злободенні теми, надає їм можливість висловити свою позицію на сторінках воронезьких видань. Він охоче підтримує полеміку й особисто.

Науковий доробок Анатолія Дмитровича налічує вже понад 400 праць, серед яких 13 монографій. Його експедиційні дослідження не обмежуються територіями Східної Європи. У складі археологічних та етнографічних експедицій він працював у басейні р. Нігер в Африці та на р. Ганг в Індії, на розкопках Синташтинського городища в Заураллі.

Багато часу професор А. Д. Пряхін приділяє науково-організаційній роботі. Крім кафедри, він очолює спеціалізовану наукову раду по захисту кандидатських дисертацій з археології при Воронежському університеті. Він Дійсний член (академік) Міжнародної слов'янської академії наук, освіти, мистецтва та культури (1992 р.); Академії гуманітарних наук (1994 р.); Російської Академії природничих наук (1995 р.). Від 1993 р. А. Д. Пряхіну присвоєно почесне звання «Заслужений діяч науки Російської Федерації», а 1996 р. — «Почесний громадянин м. Єльця».

А. Д. Пряхін зустрічає свій ювілей сповненим творчих сил і задумів. Побажаємо йому успішного їх здійснення та міцного здоров'я!

ДО 60-РІЧЧЯ ІВАНА ІВАНОВИЧА МОВЧАНА

---

20 грудня 1999 р. відомому українському археологу, старшому науковому співробітнику Інституту археології НАН України Івану Івановичу Мовчану виповнюється 60 років.

Іван Іванович народився 1939 р. в с. Кінські Роздори Пологівського р-ну Запорізької обл. в багатодітній селянській родині. 1954 р., по закінченні неповної середньої школи, навчався в педагогічному училищі — у м. Гуляйполі та в